

عید فطر، روز بازگشت به فطرت است/ پیوند عبادت و انفاق در روز عید

محمد فنایی اشکوری گفت: «فطر» که با فطرت هم ریشه است، در یک کاربرد به معنای خلقت و سرشت است. به این اعتبار عید فطر به معنای بازگشت به فطرت و سرشت است که همان فطرت توحیدی است.

محمد فنایی اشکوری گفت: «فطر» که با فطرت هم ریشه است، در یک کاربرد به معنای خلقت و سرشت است. به این اعتبار عید فطر به معنای بازگشت به فطرت و سرشت است که همان فطرت توحیدی است.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: عید فطر یکی از عیدهای بزرگ مسلمانان است.

امیر المؤمنین (ع) در یکی از اعیاد فطر خطبه می‌خواند و در آن مؤمنان را بشارت و مبطلان را بیم داده؛ اند: خطب امیر المؤمنین علی بن ابی طالب (ع) يوم الفطر فقال: يا ايها الناس! ان يومكم هذا يوم يثاب فيه المحسنون و يخسر فيه المبتلون و هو يوم اشبه بيوم قيامكم، فاذكروا بخروجكم من منازلكم الى مصلاكم خروجكم من الاجداث الى ربكم و اذكروا بوقوفكم في مصلاكم ووقوفكم بين يدي ربكم، و اذكروا برجوعكم الى منازلكم رجوعكم الى الجنة. عباد الله! ان ادنى ما للصائمين و الصائمات ان يناديهم ملك في آخر يوم من شهر رمضان ابشروا عباد الله فقد غفر لكم ما سلف من ذنوبكم فانظروا كيف تكونون فيما تستأنفون.

یعنی ای مردم! این روز شما روزی است که نیکوکاران در آن پاداش می‌گیرند و زیانکاران و تبهکاران در آن مایوس و ناامید می‌گردند و این شباهتی زیاد به روز قیامت دارد. پس با خروج از منازل و رهسپاری به سوی جایگاه نماز عید، خروجتان را از قبر و رفتنتان را به سوی پروردگار به یاد آورید، و با ایستادن در جایگاه نماز، ایستادن در برابر پروردگارتان را یاد کنید، و با بازگشت، به سوی منازل خود، بازگشتتان به سوی منزلتان در بهشت؛ برین را متذکر شوید. ای بندگان خدا، کمترین چیزی که به زنان و مردان روزه دار داده می‌شود، این است که فرشته ای در آخرین روز ماه رمضان به آنان ندا می‌دهد و می‌گوید: هان! بشارتتان باد، ای بندگان خدا که گناهان گذشته؛ تان آمرزیده شد! پس به فکر آینده خویش باشید که چگونه بقیه ایام را بگذرانید؟

«فطر» که با فطرت هم ریشه است، در یک کاربرد به معنای خلقت و سرشت است. به این اعتبار عید فطر به معنای بازگشت به فطرت و سرشت است که همان فطرت توحیدی است. بازگشت به خویشتن اصیل و حقیقی همان بازگشت به خدا است، چرا که «من عرف نفسه عرف ربه»؛

محمد فنایی اشکوری استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در مورد عید سعید فطر گفت: «عید» از ریشه عود به معنای بازگشت است. «فطر» که با فطرت هم ریشه است، در یک کاربرد به معنای خلقت و سرشت است. به این اعتبار عید فطر به معنای بازگشت به فطرت و سرشت است که همان فطرت توحیدی است. بازگشت به خویشتن اصیل و حقیقی همان بازگشت به خدا است، چرا که «من عرف نفسه عرف ربه»؛ پس می‌توان گفت: من عاد الی حقيقة نفسه عاد الی لله. در کاربرد دیگر فطر به معنای گشودن و باز شدن چیزی است، چنان که در قرآن کریم آمده است: «إِذَا السَّمَاءُ انْقَطَرَتْ»؛ هنگامی که آسمان شکافته شود؛ چنانکه «افطار» به معنای گشودن روزه است. بنابراین، عید فطر یعنی عید گشودن روزه که همان پایان روزه است. با توجه به زمان عید فطر این معنای دوم با عید فطر مناسب تر است، به خصوص اگر آن را با عید قربان مقایسه کنیم، که جشن قربانی کردن است؛ قربانی حیوان که نماد قربانی نفس است. گرچه دو معنا قابل جمعند و بین آنها منافاتی نیست. این روز عید است، چون مؤمنان توانسته اند با موفقیت و طیفه خود در ماه مبارک رمضان را انجام دهند. در واقع عید فطر، روز جشن عبادت و بندگی است.

وی افزود: دانستن اینکه آیا ما از مرحومین این ماه هستیم یا خدای ناکرده از محرومین آسان نیست، چون معیار رد و قبول در امور معنوی تنها ظاهر نیست. چنین نیست که به صرف روزه داشتن ظاهری و امساک از مفطرات ظاهری، غایت مطلوب حاصل شده باشد. اساس در عبادت باطن است و احوالی مثل نیت و اخلاص و توبه و طهارت امور باطنی هستند. از این جهت است که چون نمیدانیم نمره قبولی گرفته ایم یا نه، ما همواره باید بین خوف و رجا باشیم. رجا به جهت لطف بیکران الهی و خوف به جهت قصورها و تقصیرهای خود. معلوم نیست آن کس که به ظواهر بیشتر پرداخته و سرو صدایش بیشتر است، در درون و باطن نیز بهره اش بیشتر باشد. ما درون را بنگریم و حال را/ نی برون را بنگریم و قال را.

بقای دین پیامبر می شود. این ذخیره ای برای دین پیامبر به شمار می رود و همینطور مایه شرف برای پیامبر است که امت اسلامی با حضور خود در نماز عید مایه شرافت برای پیامبری است که توانسته امتی را اینگونه تربیت کند و وحدت و یکپارچگی را بین آنها به وجود بیاورد.

از عنوان دیگری که بر روز عید فطر قرار داده اند این است که ذخیره ای برای پیامبر و اهل بیت است. در دعایی هم که ما در نماز عید فطر می خوانیم می گوئیم $\text{وَلَمْحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ذَخْرًا وَشَرَفًا وَكَرَامًا وَمَزِيدًا}$; یعنی این ذخیره و گنجینه ای برای پیامبر اسلام(ص) است.

وی افزود: تعبیر دیگری که داریم مَزِيدًا است که موجب افزایش برای پیامبر است یعنی توسعه فرهنگ اسلامی در سطح ملت های دیگر و جهان است. خود این نمایش وحدت و همبستگی توجه دیگران را به آن جلب می کند که طبعاً وقتی که با اسلام آشنا شوند زمینه نشر فرهنگ دینی فراهم می شود.

این کارشناس دینی ادامه داد: ما در صحیفه سجاده داریم که می فرماید امروز روز سرور و خشنودی مومنین است که با توفیقاتی که پیدا کردند خشنودند که توانستند اعمال خوبی را در همه زمینه ها انجام دهند و از این موفقیت یک سرور معنوی در بین مسلمانان بوجود می آید.

وی گفت: در دعای وداع با ماه رمضان داریم که $\text{وَلَا هَلْ لَكَ مَجْمَعًا وَمَحْتَشَدًا}$; عید فطر اجتماع باشکوهی برای امت اسلام است و جلوه گاه همبستگی، وحدت و همینطور اقتدار اسلامی است. کلمه مَحْتَشَدًا به این اشاره دارد که عید فطر روزی است که همه امت اسلامی نوعی راهپیمایی می کنند. چون در روز عید مستحب است مردم از خانه ها بیرون بیایند و خارج از شهر و زیر آسمان نماز عید را برپا کنند. این امر شکوه اجتماع مسلمین و حضور مسلمین را به نمایش می گذارد.

قائم مقام مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) گفت: ما از خدا می خواهیم که این روز را بهترین روزی که در طول عمر ما می گذرد برای ما قرار دهد. بهترین روز شدن یعنی اینکه ما بهترین کارهای نیک را انجام بدهیم و عنایات الهی را دریافت کنیم.

وی گفت: در این دعا این روز به عنوان روزی که انسان یاد صحرای قیامت می افتد و یادی کند از روزی که در آن روز تمام اعمال خود را مشاهده می کند و شوق بهشت برای او سرور آفرین می شود. امام سجاد در دعای وداع اشاره می کند که در این روز $\text{اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ وَشَوْقَ تَوَابِ الْمُؤْغُودِ}$; یعنی روزی ما کن که نسبت به معاد توجه کنیم.

این کارشناس دینی ادامه داد: اهل بیت به ما تعلیم می دهند با اشتیاق به بهشت شاد باشیم و شادی ما با این همراه باشد که خداوند ما را وارد به بهشت خود کند. در روز عید با انجام دستورات الهی انسان بهشتی را برای خود تعبیه می کند و بهترین جایگاهی که سراسر نعمت و لذت و شادی است برای خود پیش بینی می کند.

وی گفت: ما در دعای قنوت نماز عید فطر از خدا می خواهیم که ما را در آنچه که پیامبر و آل پیامبر از کمالات و ارزش های اسلامی و انسانی وارد شدند ما را هم وارد آنها کنند. $\text{اللَّهُمَّ ادْخِلْنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ ادْخَلْتَ فِيهِ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ وَأَخْرِجْنِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ أَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ}$; کما اینکه می خواهیم که ما را از تمام شرور و پستی هایی که پیامبر و اهل بیت از آن خارج شدند ما هم از آنها خارج شویم یعنی همه رذایل اخلاقی و شرور را منزّه و پاک شویم. این مهمترین دعایی است که ما در آن روز از خدا می خواهیم که جامع رسیدن به همه خوبی ها و جامع جدا شدن از همه بدی هاست.